MUNDUENEA
MUNDUKO IPUINEN ETXEA

HITZA HITZ

A PALABRA É A PALABRA

LABAYRU FUNDAZIOA

AUDIO LIBURUA

IPUINA ENTZUN

ESCOITA A HISTORIA

Munduenea, munduko ipuinen etxea online

www.munduenea.labayru.eus

© LABAYRU FUNDAZIOA. 2022
EDITOREA: LABAYRU FUNDAZIOA (ZIORTZA ARTABE, IGONE ETXEBARRIA, AKAITZE KAMIRUAGA ETA BIOSNE ZARANDONA)
COLON DE LARREATEGI 14, 2. ESK. 48001 BILBO
WWW.LABAYRU.EUS

JATORRIZKO TESTUA ETA AHOTSA: SALOMÉ BREA HERNÁNDEZ
TESTUEN MOLDAKETA ETA AHOTSA EUSKARAZ: YOLANDA ARRIETA
ILUSTRAZIOAK: ENRIQUE MORENTE
MAKETAZIOA: BIKO KOMUNIKAZIOA
INPRIMATEGIA: GERTU
I.S.B.N: 978-84-19063-06-9
LEGE GORDAILUA: BI 01387-2022

LAGUNTZAK: EGITASMO HONEK BIZKAIKO FORU ALDUNDIAREN ETA EUSKO JAURLARITZAREN LAGUNTZAK JASO DITU.

Obra honen edozein erreprodukzio modu, banaketa, komunikazio publiko edo aldaketa egiteko, nahitaezkoa da jabeen baimena, legeak aurrez ikusitako salbuespenezko kasuetan salbu. Obra honen zatiren bat fotokopiatu edo eskaneatu nahi baduzu, jo CEDROra (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org, 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

HITZA HITZ

A PALABRA É A PALABRA

LabayruFundazioa

HIZTEGIA
VOCABULAR

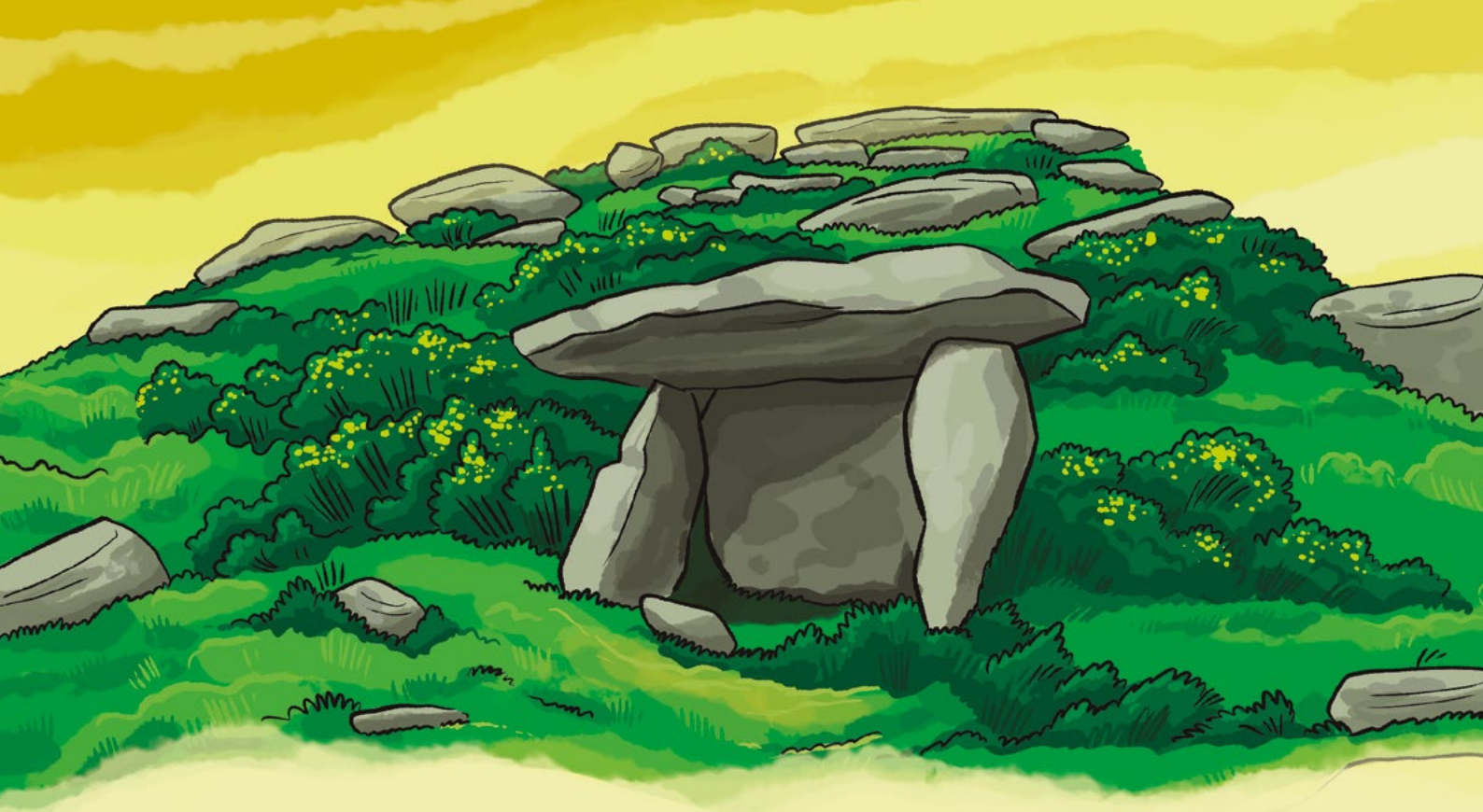
- Lurpe = Baixo terra
- Kastro = Castro
- Dolmen = Dolmen
- Izaki = Ser vivo
- Altxor = Tesouro
- Urre = Ouro
- Tratu / Azoka = Trato / Mercado
- Behi = Vaca
- Esan = Dicir
- Galdu = Perder

Ipuin hau galegoz edo galizieraz dago. Galegoa latinetik datorren hizkuntza da eta, batez ere Galizian hitz egiten bada ere, Asturiaseko mendebaldean eta Gaztela eta Leongo ipar-mendebaldean ere erabiltzen da. Portugesarekin lotura estua dauka.

Este conto está en galego, que é unha lingua que procede do latin. Fálase sobre todo en Galicia, pero tamén na parte occidental de Asturias e de Castela-León. Está estreitamente emparentado co portugués.

Galiziako lurpeetan bizi diren izaki erraldoiak dira mouroak.

Mouroak kastro eta dolmenen azpian bizi dira, lurpeko jauregi handietan, batek daki noiztik. Kastroak altueran egoten diren gotorlekuak dira; dolmenak, antzinako hilobiak.

Os mouros son seres xigantescos que viven baixo terra en Galiza.

Os mouros viven debaixo dos castros e dos dolmenes, en grandes palacios, desde quen sabe cando. Os castros son fortificacións que están en altura; os dolmenes, antigas tumbas.

Mouroek urrea ateratzen dute lurpetik eta tresnak egiten dituzte: koilarak, platerak, orraziak… Mouroen jauregiak altxorrez beteta daude. Haien etxean dena da urrezkoa.

Os mouros extraen ouro debaixo do chan e fabrican utensilios: culleres, pratos, peites... Os palacios dos mouros están cheos de tesouros. Nas súas casas todo é de ouro.

Aspaldi-aspaldi, jendeak tratuak egiten zituen mouroekin; baina kontuz ibili beharra zegoen, zer hitz ematen zen.
Izan ere, halaxe gertatu zen behin.

Fai moito tempo, a xente facía tratos cos mouros; pero había que ter tino co que se prometía.
De feito, aquí está o que pasou unha vez.

Herri txiki batean, senar-emazte pobre batzuk bizi ziren.
Urte hartako euriteak uzta hondatu zien gainera, eta, ondorioz,
ez zeukaten ezer jateko.

Nunha pequena aldea vivía un matrimonio moi pobre. Ademais, as choivas daquel ano estragáronlles a colleita e, por iso, non tiñan que comer.

Senarrak Uxio zeukan izena. Goiz batean, Uxiok Xoana emazteari esan zion:

—Ezin dugu horrela jarraitu! Gosez hil behar dugu!

Etxean zeukaten diru apurra hartu, eta azokarantz abiatu zen, bada.

O home, que se chamaba Uxío, unha mañá díxolle á súa muller Xoana:

—¡Non podemos seguir así! ¡Imos morrer de fame!

Colleu o pouco diñeiro que tiñan na casa e dirixiuse á feira.

Mouro batekin topo egin zuen bidean.
—Nora hoa? —galdetu zion mouroak.
—Azokara, ea jateko zerbait eros dezakedan.
—Badaukak dirurik?
—Ai, jauna! Ezer gutxi daukat nik!

No camiño atopouse cun mouro.
—¿Onde vas? —preguntoulle o mouro.
—Á feira, a ver se podo mercar algo para comer.
—¿E tes cartos?
—¡Ai, señor!¡Diso teño moi pouco!

—Tratua egingo diagu? —esan zion mouroak.

—Tratua?

—Hoa azokara, dauden behirik ederrenak erosi, eta itxaron egidak han, saltzailearekin batera. Neuk ordainduko dizkiat behiak. Ados?

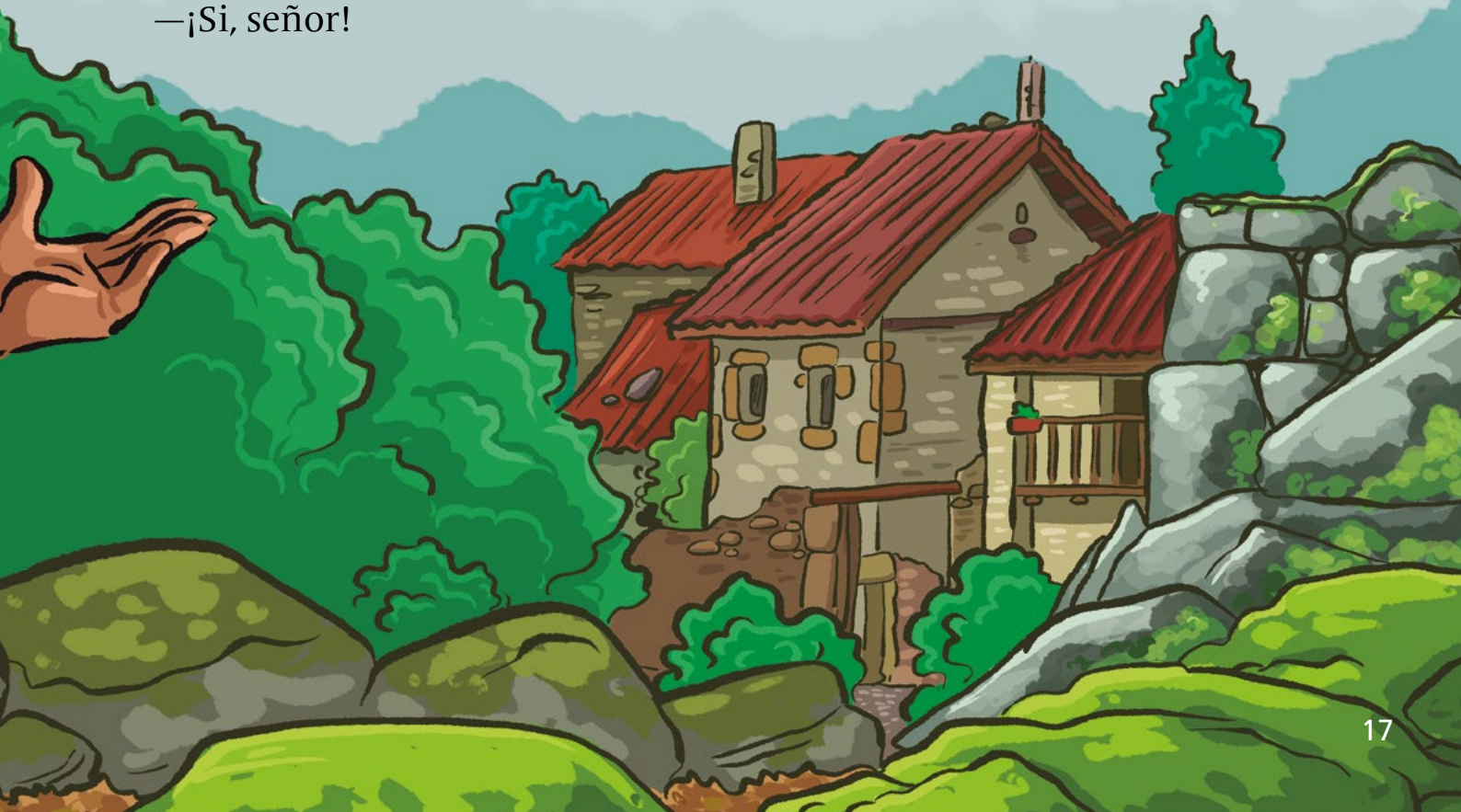
—Bai, jauna!

—¿Facemos un trato? —díxolle o mouro.

—¿Un trato?

—Vai ao mercado, merca as vacas mais fermosas que haxa e agárdame alí, xunto co vendedor. Eu pagarei as vacas. ¿De acordo?

—¡Si, señor!

Hala bada, Uxio azokara joan zen, eta mouroaren esana egin zuen: bi behi erosi zituen.

Así pois, Uxío foi ao mercado e fixo todo o dito polo mouro: mercou dúas vacas.

Laster heldu zen mouroa.
Pronto chegou o mouro.

Behiak ordaindu eta bien artean banatu zituen:
—Hau hiretzat eta hau niretzat. Ados?
—Bai, jauna!

Pagou as vacas e as repartiu entre os dous:

—¡Esta pra ti e esta pra min!

—¡Si, señor!

Etxerako bidean, mouroak Uxiori:

—Goizero kastro honen ondoan litro erdi esne uzten badidak, urrezko txanpona ordainduko diat.

Uxioren bihotza saltoka hasi zen: taup-taup!

— Baina ez inori esan, tratuak iraun dezan. Ez ahaztu: hitza hitz.

Uxiok ahoa ixteko keinua egin zuen. Ondoren, erantzun zion:

—Hitza hitz!

De camiño a casa, o mouro díxolle a Uxío:

—Se cada mañá me deixas medio litro de leite xunto a este castro, pagareiche unha moeda de ouro.

A Uxío aceleróuselle o corazón: ¡Tucutún- tucutún!

—Pero non llo digas a ninguén, para que o trato perdure. Non o esquezas: a palabra é a palabra.

Uxío fixo ademán de pechar a boca. De seguido, contestoulle:

—¡A palabra é a palabra!

Uxiok mouroaren esana egin zuen luzaroan, eta egunero aurkitzen zuen urrezko txanpona esandako lekuan.

Uxío fixo o indicado polo mouro durante moito tempo, e sempre atopaba a moeda de ouro no lugar que lle prometera.

Agur, gosea!
¡Acabouse a fame!

Baina emaztea ez zegoen lasai, senarrak dirua nola lortzen zuen jakin gabe, eta behin eta berriro galdetzen zion. Uxiok, azkenean, egia aitortu behar izan zion:

—Mouroak ematen dit. Baina ez esan inori!

Pero a súa muller non estaba tranquila sen saber coma conseguía os cartos o seu marido, e preguntáballe unha e outra vez. Uxio ao final, tivo que dicirlle a verdade:

—Dámo un mouro, pero non llo digas a ninguén.

Beranduegi.

Hurrengo goizean, mouroaren esnea eramatera joan zenean, ohar bat aurkitu zuen Uxiok, urrezko txanponaren lekuan:

Demasiado tarde.

Á mañá seguinte, cando foi levarlle o leite ao mouro, Uxío atopou unha nota, no lugar da moeda de ouro:

Ahoak goûtu kau !
Folaures... perdidus !

Uxiok berehala ulertu zuen oharrak zioena.
Halaxe azaldu zion Xoana andreari:

—Ez niola inori esango agindu nion…

—Eta zuk niri esan…

Uxiok, damututa:

— Baina mouroak argi esan zidan: “hitza hitz”.
Nik hitza galdu eta dena galdu!

Andreak hasperen eginda:

—Gaixoak gu!

Uxío comprendeu de seguido o que dicía a nota.
Así llo explicou á súa muller Xoana:

—Prometinlle que non llo contaría a ninguén.

—E ti contáchesmo a min...

Uxío, arrepentido:

—Pero o mouro dixo claramente “a palabra é a palabra”.
Eu infrinxín a miña palabra e perdino todo.

A esposa suspirando:

—Pobre de nos.

MUNDUENEA
MUNDUKO IPUINEN ETXEA

*Munduenea. Munduko ipuinen etxea*n hamar ipuin batu ditugu, gure artean bizi diren kultura ezberdinetako hiztunei jasota. Bilduma 6-10 urte bitarteko umeei zuzenduta dago. Inguruko kultura eta hizkuntza aniztasunak dakarkigun aberastasuna ipuinen bidez erakustea da helburua. Jatorrizko hizkuntzan eta euskaraz entzun eta irakurri ahal izango dituzu. Munduko ipuinen etxera sartu nahi?

Munduenea. Munduko ipuinen etxea é unha colección de dez contos, doutras culturas que conviven no noso entorno, dirixidas a nenos e nenas de 6-10 anos. A través dos contos preténdese mostrar a riqueza que nos aporta esta diversidade de culturas e linguas. Entra á casa dos contos e descúbreos tanto na lingua orixinal como en euskera.

MUNDUENEA
DEABRUAREN ZUBIA
EL PONT DEL DIABLE
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
GIZON ABERATSA
ایک امیر آدمی
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
KATU ARTISTAK
LES CHATS ARTISTES
CAFÉ
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
EID AL FITR-EKO OPARIA
هدية عيد الفطر
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
MATSU, ITSASOKO JAINKOSA
妈祖，海上之神
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
DORTOKA ZEKENA
IJAPA OLOJUKOKORO
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
ZORIONTSU IZATEKO GAKOA
CAABI NGIR AM MBËKTE
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
TXILI'BITU MAGIKOA
FLUIERAȘUL MAGIC
AUDIO LIBURUA

MUNDUENEA
CAIPORA
AUDIO LIBURUA

9 788419 063069

LabayruFundazioa